

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. М.І. ПИРОГОВА

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Вінницького
національного медичного
університету ім. М.І. Пирогова
протокол № від серпня 2025 р.
Голова Вченої ради, професор
_____ Вікторія ПЕТРУШЕНКО

ПРОЄКТ

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПРАКТИЧНУ ПІДГОТОВКУ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО)
ТА ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНІВ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ С4 ПСИХОЛОГІЯ,
ІІО СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА КОНСУЛЬТУВАННЯ

Введено в дію
наказом № від _____ 2025 р.
Ректор ЗВО, професор
_____ Вікторія ПЕТРУШЕНКО

Укладачі:

Олександр БЕЛОВ, доцент, д.мед.н., в.о. директора Навчально-наукового інституту психології та ментального здоров'я ВНМУ ім. М.І. Пирогова.

Тетяна РИСИНЕЦЬ, доцент, к.психол.н., завідувач кафедри педагогіки та психології;

Ірина ПОТОЦЬКА, доцент, к.психол.н., доцент кафедри педагогіки та психології;

Микола ЛІСОВИЙ, доцент, к.пед.н., доцент кафедри педагогіки та психології;

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів зі спеціальностей С4 Психологія, І10 Соціальна робота та консультування (далі – Положення) Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова (далі ВНМУ або Університет) регламентує загальні питання з організації практичної підготовки, проведення контролю та підведення підсумків різних видів практик (навчальної, виробничої, переддипломної) за відповідними освітніми рівнями.

1.2. Це Положення розроблено відповідно до Закону України «Про освіту» № 2145-VIII, 2017 р.; Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII, 2014 р.; Постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 Про затвердження Національної рамки кваліфікацій; Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України, 1993 р. № 93 (зі змінами); Рекомендацій про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, розроблених Державною науковою установою «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» у 2013 р.; Стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України, 2019 №564; Стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України, 2019 №565; Стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» галузі знань 23 «Соціальна робота» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 557; Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти ВНМУ ім. М.І. Пирогова, затвердженого протоколом №8 від 25.02.2021 р., Статуту ВНМУ ім. М.І. Пирогова, Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова, затвердженого протоколом №1 від 02.09.2022 р., навчального плану, ОПП фахівця спеціальності Психологія.

1.3. Практична підготовка є невід’ємною складовою навчання майбутніх фахівців із вищою освітою за всіма рівнями вищої освіти. Вона спрямована на набуття компетентностей, передбачених освітніми програмами та вимогами Національної рамки кваліфікацій до здобувачів ступенів вищої освіти відповідного рівня, які повинні розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в певній сфері/галузі професійної діяльності, із закріпленням та застосуванням набутих теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, набуття й удосконалення практичних навичок і умінь за відповідними спеціальностями.

1.4. Практична підготовка в університеті є обов’язковою для здобувачів ступенів вищої освіти бакалавр і магістр денної та заочної форм навчання зі спеціальностей С4 Психологія, І10 Соціальна робота та консультування.

1.5. Метою практики є оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними методами, формами організації праці у сфері їхньої майбутньої професії; на базі одержаних знань формування в них професійних умінь, навичок і відповідальності для прийняття самостійних рішень у професійних умовах; виховання потреби систематично розширювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності, здатності до діяльності з високим рівнем автономності.

Практична підготовка повинна забезпечити комплексне застосування загальних, інтегральних і спеціальних (фахових) компетентностей для розв'язання складних непередбачуваних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності.

1.6. Навчально-методичне забезпечення практичної підготовки регламентують Методичні рекомендації для кожного освітнього рівня для кожного виду практики, затверджені в установленому порядку.

2. ВИДИ І ЗМІСТ ПРАКТИКИ

2.1. Перелік видів практики для кожного освітнього рівня та освітньої програми визначаються освітніми компонентами освітніх програм, тривалість і терміни практики – навчальними планами.

2.2. Здобувачі вищої освіти за освітнім рівнем бакалавр зі спеціальностей С4 Психологія, І10 Соціальна робота та консультування проходять такі види практики:

- навчальна;
- виробнича;
- переддипломна.

Здобувачі вищої освіти за освітнім рівнем магістр зі спеціальності С4 Психологія проходять такі види практики:

- виробнича;
- переддипломна.

2.3. Навчальна практика є складовою підготовки фахівців освітнього рівня бакалавр, під час якої відбувається ознайомлення здобувачів вищої освіти зі специфікою майбутнього фаху, отримання первинних професійних знань та умінь із загальнопрофесійних і спеціальних дисциплін.

2.4. Виробнича практика визначається освітньо-професійними програмами освітніх рівнів бакалавр і магістр і є одним із важливих видів навчальної роботи та здійснюється з метою набуття навичок приймати самостійно рішення в реальних умовах професійної діяльності. Вона покликана підготувати майбутніх фахівців до реальної практичної роботи, забезпечити належний рівень їхньої професійної підготовки. Основною метою виробничої практики є вдосконалення прикладного аспекту професійної підготовки шляхом закріплення та збагачення низки професійних компетентностей, а також їхню інтеграцію в більш цілісну структуру у формі результатів навчання, а саме: шляхом конвергенції теоретичних психологічних та практичних знань студентів із урахуванням сучасних умов професійної діяльності й ознайомлення студентів зі специфікою організації

роботи практичного психолога, соціального працівника в системі психологічної служби різних типів (психологічної служби в системі освіти та психологічної служби медично-профілактичних закладів), в системі соціальної роботи та консультування. Проводиться виробнича практика на базі організацій, установ і підприємств, що відповідають вимогам обраного фаху та програми практики.

2.5. Переддипломна практика, як різновид виробничої, є узагальненням і вдосконаленням набутих знань, практичних умінь і навичок, полягає в оволодінні професійним досвідом і формуванні готовності випускників до самостійної трудової діяльності, збору та опрацювання матеріалів для завершення кваліфікаційної роботи й оформлення її результатів, проводиться в установах, організаціях, підприємствах відповідного профілю.

2.6. Проведення навчальних, виробничих і переддипломних практик і їх тривалість визначаються навчальними планами спеціальностей і графіком освітнього процесу.

2.7. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання, які навчаються без відриву від виробництва, на кожному освітньому рівні передбачається виробнича практика тривалістю до 4 тижнів.

2.8. Термін проведення практики визначається навчальними тижнями (один навчальний тиждень – 45 годин). Обсяг практики вимірюється у кредитах (1 кредит – 30 годин).

2.9. Час проведення практик – початок чи кінець семестру, визначений графіком освітнього процесу. Під час планування практик береться до уваги те, що мінімальна кількість часу, відведеного на канікули здобувачів вищої освіти – 8 тижнів.

3. БАЗИ ПРАКТИКИ

3.1. База практики – це установа, підприємство, організація незалежно від форми власності та підпорядкованості, що призначена для проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти, при цьому повинна забезпечувати виконання програми практики для відповідного освітнього рівня: бакалавр, магістр.

3.2. Підприємства, організації, установи, які є базовими, повинні відповідати таким вимогам:

- наявність фахівців, що відповідають спеціальностям, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;
- наявність кваліфікованих керівників практики здобувачів вищої освіти;
- надання здобувачам вищої освіти права користуватися бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

3.3. Виробнича практика майбутніх психологів і соціальних працівників проводиться у структурних підрозділах ВНМУ ім. М.І. Пирогова (інститути, кафедри, лабораторії, Університетська клініка Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова (лікувально-навчально-науковий центр), а також закладах охорони здоров'я, наукових установах, організаціях

різних форм власності та підпорядкування, що співпрацюють з університетом на підставі укладених договорів.

3.4. Визначення базового підприємства здійснюється випусковою кафедрою відповідно до змісту, завдань практики на основі прямих договорів із підприємствами, організаціями, установами незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності. За місцем розташування бази практики можуть бути виїзними або проводитись у межах міста.

3.5. Здобувачі вищої освіти можуть самостійно обирати для себе місце проходження практики за умови попереднього погодження цього вибору з керівником практики від кафедри. Запропонована установа має відповідати всім вимогам, визначеним програмою практики, зокрема: забезпечувати можливість виконання практичних завдань згідно з навчальним планом, мати відповідну матеріально-технічну базу, психолога, а також умови для здійснення психодіагностичної, консультативної, корекційно-розвивальної та науково-дослідної діяльності. Остаточне рішення щодо погодження бази практики приймає кафедра педагогіки та психології після аналізу відповідності закладу встановленим критеріям.

3.6. Договір із базою практики про її проведення укладає директор інституту. Пропозиції до проєктів договорів надаються щорічно випусковими кафедрами (інститутом) директору інституту на початку навчального року за встановленою формою.

3.7. Договір про проходження практики, згідно зі встановленою формою, готується у двох примірниках: один – Інституту, другий – базі практики. Примірник зберігається на випусковій кафедрі.

3.8. У ситуації, якщо заклад, який обраний як база практики (виробничої, переддипломної), вимагає офіційного направлення від ВНМУ ім. М. І. Пирогова щодо конкретного здобувача вищої освіти спеціальності «Психологія», університет забезпечує підготовку та надання відповідного документа. Таке направлення оформлюється лише за умови наявності письмового запиту від установи, яка приймає здобувача на практику; запит може бути складений у довільній формі, але повинен містити повні реквізити установи, ПІБ здобувача, вид і строки проходження практики та підпис уповноваженої особи.

3.9. На здобувачів вищої освіти, які проходять практику, поширюються законодавство про працю та правила внутрішнього розпорядку підприємства, організації, установи.

4. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИКИ

4.1. Відповідальність за організацію, проведення і контроль практики покладається на директора Інституту. Про проведення практики здобувачів вищої освіти видається наказ директора Інституту за два тижні до початку практики.

4.2. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює відповідальний за практику.

4.3. Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечують кафедри Інституту.

4.4. Безпосередній контроль організації практики та результатів її проведення покладається на директора Інституту.

4.5. Методичне забезпечення практики:

- Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів зі спеціальності С4 Психологія, І10 Соціальна робота та консультування;

- Методичні рекомендації до проходження виробничої та переддипломної практик здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки. 2025.

4.6. Організаційне забезпечення практики:

- визначення баз практики;
- розподіл здобувачів вищої освіти за базами практики;
- укладання договорів про проведення практики між Інститутом і підприємством, організацією, установою;
- підготовка інформації базам практики щодо спеціальностей, термінів проходження практики, кількості здобувачів вищої освіти, потреб в обладнанні, інвентарі та матеріалах.

4.7. Керівництво практикою здобувачів вищої освіти здійснюється двосторонньо: керівником практики від кафедри та керівником практики від бази практики.

4.8. Для забезпечення якості проведення практики здобувачів вищої освіти Інституту до керівництва виробничою практикою залучаються досвідчені професори, доценти й викладачі.

4.9. Для забезпечення якості проведення практики до керівництва практикою від бази практики залучаються штатні працівники підприємств, організацій та установ із вищою освітою та такі, які обіймають посади відповідного фаху.

4.10. Порядок здійснення організаційних заходів із проведення практики:

4.10.1. Наказом директора Інституту про проведення практики здобувачів вищої освіти визначається:

- місце та терміни проведення практики;
- ППП здобувачів вищої освіти;
- керівники практики;
- посадова особа, на яку покладено загальну організацію практики та контроль за її проведенням.

4.10.2. Завідувач кафедри, що відповідає за підготовку та порядок проведення практики, забезпечує:

- визначення баз для проведення конкретної практики та розподіл за ними здобувачів вищої освіти;
- підготовку проекту наказу про проведення практики;
- проведення настановчої та підсумкової конференції з практики;

-контроль за проведенням практики, а також за здійсненням керівниками практики від кафедри своїх обов'язків.

4.11. Обов'язки керівника практики від кафедри:

- перед початком практики забезпечити підготовку документації для здобувачів вищої освіти: оформлення договорів про проведення практики, направлень, листів, щоденників тощо;

- перед початком практики забезпечити готовність баз практики до прийому здобувачів вищої освіти: надати копію наказу про проведення практики, копію робочої програми практики керівникам практики від бази практики;

- перед початком практики виконати організаційні заходи зі здобувачами вищої освіти: провести настановчу конференцію, ознайомити з програмою практики, довести інформацію про порядок проходження практики, забезпечити необхідними документами, поінформувати про систему звітності з практики, визначити старост груп на практиці, відповідальних за ведення інформаційного листа про перебування здобувачів вищої освіти на базі практики;

- провести інструктаж з охорони праці і техніки безпеки та зафіксувати його проведення в Журналі реєстрації інструктажів із питань охорони праці для здобувачів вищої освіти;

- спільно з керівником практики від бази практики ознайомити здобувачів вищої освіти з правилами внутрішнього розпорядку підприємства, установи та організації;

- контролювати забезпечення нормальних умов праці і побуту здобувачів вищої освіти під час практики та виконання здобувачами вищої освіти-практикантами правил внутрішнього розпорядку;

- спільно з керівником від бази практики забезпечити якісне проходження практики згідно з програмою;

- контролювати ведення інформаційного листа про перебування здобувачів вищої освіти на базі практики;

- перевіряти й оцінювати звітну документацію здобувача вищої освіти після закінчення практики;

- приймати у складі комісії диференційований залік із практики;

- готувати та подавати письмовий звіт про проведення та результати практики завідувачу кафедри та оприлюднювати звіт на вченій раді Інституту.

4.12. Обов'язки керівників від бази практики зазначені в договорі про проведення практики:

- керує проходженням практик здобувачами вищої освіти, закріпленими за ним, у тісній взаємодії з керівниками практики від кафедри педагогіки та психології;

- ознайомлює здобувачів з організацією роботи на конкретному робочому місці, методологічними, організаційно-правовими аспектами діяльності, технічним обладнанням, правилами експлуатації та охороною праці;

- забезпечує постійний контроль за виробничою діяльністю практикантів, підтримує їх у виконанні завдань практики, знайомить із сучасними методами роботи та консультує з виробничих питань;

- укладає характеристики здобувачів, у яких відображає рівень їхньої підготовленості та якість виконання програми практик.

4.13. Здобувачі вищої освіти-практиканти зобов'язані:

- брати участь у настановчій та підсумковій конференції з практики;
- отримати консультації щодо оформлення всіх необхідних документів із практики;

- своєчасно прибути на базу практики;

- ознайомитися з програмою практики та виконувати всі завдання, передбачені програмою;

- розробити та затвердити в керівника практики від кафедри індивідуальний план проходження практики;

- пройти інструктаж із правил охорони праці і техніки безпеки, підтвердивши це підписом у Журналі реєстрація інструктажів із питань охорони праці, та суворо дотримуватись правил охорони праці і техніки безпеки;

- вивчити правила внутрішнього розпорядку підприємства, установи та організації, відповідально їх виконувати;

- нести відповідальність за виконану роботу на базі практики;

- підготувати звітну документацію та у визначений термін надати керівнику практики від кафедри;

- своєчасно скласти диференційований залік з практики.

4.14. Тривалість робочого часу здобувачів вищої освіти під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України і становить:

- для осіб віком від 16 до 18 років – 36 годин на тиждень (ст. 51 КЗпП України);

- для осіб віком від 18 років і старших – не більше 40 годин на тиждень (ст. 50 КЗпП України).

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

5.1. Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики у визначені терміни.

5.2. Здобувачі вищої освіти після закінчення практики надають керівникові практики від кафедри письмовий звіт про проходження практики та заповнений Щоденник практики, підписаний керівником від бази практики. До письмового звіту додаються матеріали, визначені програмою практики та індивідуальним планом проходження практики здобувача вищої освіти.

5.3. Формою підсумкового контролю з практики є диференційований залік.

5.4. Диференційований залік із практики проводить комісія, що призначається завідувачем кафедри.

5.5. Оцінювання практики здійснюється відповідно до критеріїв, що визначені в методичних рекомендаціях. Оцінка вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку керівником практики від кафедри.

5.6. Якщо програма практики не виконана з поважної причини, здобувач вищої освіти подає заяву на ім'я директора Інституту з проханням перенести термін практики та додає підтверджувальні документи. Про перенесення терміну проходження практики видається наказ директора Інституту, в якому встановлюється новий термін проходження практики.

5.7. Загальний стан практичної підготовки здобувачів вищої освіти обговорюється на засіданнях Вченої ради інституту не менше одного разу протягом навчального року.

5.8. Звіти здобувачів вищої освіти зберігаються на кафедрі до завершення навчання в Університеті, але не менше, ніж три роки.